

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobkyně: **MUDr. M. D.**, zast. Mgr. Dagmar Rezkovou Dřímálovou, advokátkou se sídlem Muchova 223/9, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. 3. 2017, č. j. 1 Ad 25/2016 – 42,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.
- III. Odměna a náhrada hotových výdajů advokátky, Mgr. Dagmar Rezkové Dřímálové, **se určují** částkou 1573 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti (60) dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Úřad práce České republiky, krajská pobočka pro hlavní město Prahu (dále jen „správní orgán I. stupně“), rozhodnutím ze dne 24. 9. 2015, č. j. 44983/2015/AAE, nepřiznal žalobkyni doplatek na bydlení s odkazem na § 33 odst. 2 ve spojení s § 15 odst. 2 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“) a s odůvodněním, že žalobkyně má nemovitý majetek (pozemky ležící na území obce Vinaře, v části V., o celkové výměře 1979 m², přičemž součástí jednoho z nich je také stavba č. p. X), avšak nevyužívá jej ke zvýšení svých příjmů, přičemž se nejedná o majetek, jehož prodej nebo jiné využití nelze vyžadovat, ani o majetek, jehož prodej nebo jiné využití by nebyl úměrný zisku z toho plynoucímu.

Žalovaný rozhodnutím ze dne 15. 1. 2016, č. j. MPSV-2016/9695-911, zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí správního orgánu I. stupně.

[2] V žalobě podané k Městskému soudu v Praze žalobkyně namítala, že má nárok na příspěvek na živobytí, jelikož splňuje podmínky hmotné nouze, když měsíční náklady převyšují příjem její a osoby posuzované společně s ní, tedy jejího syna. Dodávala, že odůvodněné náklady na bydlení a služby s ním bezprostředně spojené převyšovaly v rozhodném období (duben – červen 2015) v průměru částku 14000 Kč, což nebyl její příjem schopen pokrýt ani společně s příjmem jejího syna. Dále žalobkyně namítala, že správní orgány neuvedly, z jakého důvodu nebyla považována za osobu v hmotné nouzi dle § 3 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi, přestože splňuje podmínky uvedené v bodech 1 a 2 zmíněného ustanovení, tedy je osobou starší 68 let a současně je poživatelkou starobního důchodu. Podle ní správní orgány pochybily, když do výpočtu částky živobytí započítaly existenční minimum namísto minima životního. Namítala, že z napadeného rozhodnutí není zřejmé, proč jí nebyla přiznána požadovaná dávka pomoci v hmotné nouzi, přestože je zřejmé, že splnila podmínky § 33 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, respektive zde uvedenou výjimku, podle níž příjem její a osoby posuzované společně s ní nepřesahuje 1,3násobek částky živobytí. Namítala nesprávnost posouzení svých majetkových poměrů a nesouhlasila se závěry správních orgánů ohledně možnosti prodat či jinak využít (prostřednictvím prodeje plodů ze zahrady či pronájmu nemovitostí) svůj nemovitý majetek, zahradu s chatou v obci Vinaře, ke zvýšení svého osobního příjmu. Z napadeného rozhodnutí není dle žalobkyně patrné, zda by prodej nebo jiné využití jejího majetku bylo úměrné zisku z něj plynoucímu, je tedy rozporné s § 14 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Dále žalobkyně vytýkala správním orgánům, že postupovaly v rozporu s § 15 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, když neocenily její nemovitý majetek podle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), v relevantním znění (dále jen „zákon o oceňování majetku“). Namítala, že správní orgány nesprávně určily její náklady na bydlení, když je vyčíslily na částku 3953,08 Kč. Dle žalobkyně takto nízká částka nemůže pokrýt náklady nájemního bydlení pro jednu, natožpak pro dvě osoby. V této souvislosti se žalobkyně odvolávala na § 9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, který interpretovala tak, že náklady na bydlení musí dosahovat přinejmenším 35 % z příjmu posuzovaných osob. Konečně žalobkyně namítala, že v důsledku nepřiznání příspěvku na bydlení se zhoršil její zdravotní stav, jelikož neměla dostatek prostředků k pokrytí základních životních potřeb, včetně léků.

[3] V napadeném rozsudku vzal městský soud za prokázané, že žalobkyně dne 29. 7. 2015 podala současně žádost o příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení. Žádost o příspěvek na živobytí byla zamítnuta rozhodnutím správního orgánu I. stupně ze dne 10. 9. 2015, č. j. 42729/2015/AAE, neboť příjem žalobkyně a společně posuzované osoby (jejího syna) převyšoval částku živobytí společně posuzovaných osob. Následně vydal správní orgán I. stupně rozhodnutí ze dne 24. 9. 2015, č. j. 44983/2015/AAE, jímž žalobkyni nebyl přiznán ani doplatek na bydlení. Proti uvedenému rozhodnutí brojila žalobkyně odvoláním, o němž rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím.

[4] Městský soud vycházel z § 33 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, dle něhož *„[p]odmínkou nároku na doplatek na bydlení je získání nároku na příspěvek na živobytí. Doplatek na bydlení lze přiznat s přihlédnutím k jejím celkovým sociálním a majetkovým*

pokračování

poměrně také osobě, které příspěvek na živobytí nebyl přiznán z důvodu, že příjem osoby a společně posuzovaných osob přesáhl částku živobytí osoby a společně posuzovaných osob, ale nepřesáhl 1,3násobek částky živobytí osoby a společně posuzovaných osob“.

[5] Následně městský soud konstatoval, že mezi účastníky řízení není sporu o tom, že žalobkyni byla její žádost o příspěvek na živobytí zamítnuta s odůvodněním, že příjem její a společně posuzované osoby převyšoval částku živobytí společně posuzovaných osob a že tato skutečnost neumožňuje získat doplatek na bydlení dle věty první § 33 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, neboť daný nárok je primárně podmíněn právě získáním příspěvku na živobytí.

[6] Dále městský soud poukázal na větu druhou zmíněného ustanovení, podle níž je možno předestřenou podmínku prolomit na základě správního uvážení, pakliže příjem osoby a společně posuzovaných osob nepřesáhl 1,3násobek částky živobytí osoby a osob společně posuzovaných. Podmínku nepřesáhnutí 1,3násobku částky živobytí shledal soud za splněnou, když vyšel z částky živobytí stanovené v řízení o příspěvku na živobytí ve výši 6590 Kč a příjem žalobkyně a osob společně posuzovaných vyčíslil částkou 7341,43 Kč. Ztotožnil se však s názorem správních orgánů, které v rámci správního uvážení nepřiznaly žalobkyni doplatek na bydlení. V odůvodnění uvedl, že by žalobkyně mohla prodejem či jiným využitím nemovitostí ve svém vlastnictví nepochybně zlepšit svou finanční situaci. Ztotožnil se i s názorem správních orgánů, že není třeba určovat hodnotu nemovitostí dle zákona o oceňování majetku, jelikož i jejich minimální hodnota je natolik vysoká, že je na překážku přiznání dávky. Dodal, že dle stanoviska správních orgánů nejde o nemovitosti, jejichž prodej by nebyl v souladu s § 15 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, přičemž s ohledem na rozsah soudního přezkumu správního uvážení mu nepřísluší v této otázce dovozovat odlišné právní závěry.

[7] Za nesprávný označil městský soud výklad žalobkyně k § 3 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Zbylé žalobní námitky městský soud odmítl pro absenci jejich relevance z hlediska řízení o doplatku na bydlení, neboť svým obsahem spadají spíše do souvisejícího řízení o příspěvku na živobytí, jež však není předmětem přezkumu v projednávané věci. Dále uvedl, že odůvodněné náklady na bydlení by byly v řízení o doplatku na bydlení zkoumány pouze za předpokladu, že by byl žalobkyni nárok přiznán, a to za účelem stanovení konkrétní výše doplatku. V této souvislosti městský soud naopak poukázal na to, že pro účely příspěvku na živobytí zákon o pomoci v hmotné nouzi počítá s tzv. „*přiměřenými náklady na bydlení*“, které představují maximálně 35 % průměrného měsíčního příjmu. Uzavřel tedy, že přiměřené náklady na bydlení (§ 9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi) a odůvodněné náklady na bydlení (§ 34 tohoto zákona) jsou dva rozdílné pojmy, jež žalobkyně zaměňuje. Stejně tak by dle městského soudu bylo nadbytečné hodnotit zdravotní stav žalobkyně, který nemá při posuzování nároku na doplatek na bydlení žádný význam (případná relevance je dána až po přiznání nároku, za účelem stanovení konkrétní výše doplatku).

II.

Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[8] Proti tomuto rozsudku brojí žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížností, odkazující na důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád

správní (dále jen „s. ř. s.“). Jelikož však stěžovatelka v kasační stížnosti namítá „neposouzení“ konkrétních žalobních bodů městským soudem, lze konstatovat, že uplatněné kasační námitky obsahově odpovídají též důvodu dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tj. stěžovatelka namítá nepřezkoumatelnost rozsudku, respektive jinou vadu řízení před soudem. Samotná nesprávná či nepřesná právní subsumpce kasačních důvodů pod jednotlivé případy uvedené v § 103 odst. 1 s. ř. s. však meritornímu posouzení kasační stížnosti nebrání (viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2004, č. j. 1 As 7/2004 – 47; všechna citovaná rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

[9] Stěžovatelka v obsáhlé „laické“ kasační stížnosti s řadou příloh na podporu svých tvrzení především namítá, že

- (1) městský soud i správní orgány postupovaly v rozporu s § 11 odst. 6 zákona o pomoci v hmotné nouzi, když posuzovaly možnost prodeje nebo jiného využití jejího nemovitého majetku pro zvýšení příjmu vlastním přičiněním, ačkoliv jí po uplynulé tři měsíce nebyl vyplácen příspěvek na bydlení;
- (2) správní orgány postupovaly v rozporu s § 15 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, když neprovedly ocenění nemovitostí dle zákona o oceňování majetku;
- (3) městský soud i správní orgány postupovaly v rozporu s § 5 odst. 2 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o životním a existenčním minimu“), když k výpočtu částky živobytí stěžovatelky a osob s ní společně posuzovaných použily částku existenčního minima namísto minima životního, ačkoliv je osobou starší 68 let a pobírá starobní důchod;
- (4) jí doplatek na bydlení měl být přiznán, neboť splnila podmínky nároku na dávku dle § 33 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi tím, že splnila podmínku získání nároku na příspěvek na živobytí, a zároveň soud uznal za splněné i podmínky dle § 33 odst. 2 věty druhé zákona o pomoci v hmotné nouzi;
- (5) skutkový stav, z něhož městský soud a správní orgány vycházely při rozhodování, neodpovídá skutečnosti, neboť její odůvodněné náklady na bydlení vyčísly na 3953,08 Kč, přestože její skutečné náklady na bydlení činí 14611 Kč. Dodává, že za částku vyčíslenou správními orgány ve skutečnosti vůbec nelze zajistit v Praze pronájem bytu pro dvě osoby;
- (6) městský soud ani správní orgány nepřihlédly k jednomu ze základních principů práva sociálního zabezpečení, tj. k základnímu lidskému právu na důstojné a poklidné prožití stáří;
- (7) neposoudily vliv nepřiznání příspěvku na živobytí dle § 2 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi, přestože stěžovatelka namítala, že se nepřiznáním dávky rapidně zhoršuje její zdravotní stav;

pokračování

- (8) neodůvodnily, proč není stěžovatelka považována za osobu v hmotné nouzi podle § 2 odst. 2 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi;
- (9) v napadeném rozsudku není uvedena konkrétní částka živobytí platná pouze pro její případ;
- (10) v napadeném rozsudku není odůvodněno, proč správní orgány nepovažovaly stěžovatelku za osobu v hmotné nouzi podle § 3 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi;
- (11) správní orgány posoudily využitelnost jejího nemovitého majetku pro zvýšení příjmu vlastním přičiněním rozporně s § 14 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, přičemž své stanovisko v této otázce dostatečně neodůvodnily; stěžovatelka uvádí řadu důvodů, pro něž na ní nelze prodej nemovitého majetku nebo jeho jiné využití spravedlivě požadovat, a argumentuje, že by uvedený postup nebyl úměrný zisku z něj plynoucímu;
- (12) městský soud se nevypořádal s argumentací stěžovatelky ohledně jejího vysokého věku, nepříznivého zdravotního stavu a objektivního nedostatku prostředků k zajištění základních životních potřeb, včetně léků.

[10] Kasační stížnost stěžovatelky byla také doplněna prostřednictvím její zástupkyně, která ovšem ve svém podání pouze shrnula, resp. jinými slovy vyjádřila některé výše uvedené námitky stěžovatelky.

[11] Žalovaný se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti pouze ztotožnil se závěry městského soudu.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí městského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupena advokátkou (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[13] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k posouzení kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[14] Předně Nejvyšší správní soud upozorňuje, že se naprostou většinou námitek stěžovatelky již dříve opakovaně zabýval ve svých předchozích rozhodnutích, a to dokonce přímo ve věcech stěžovatelky, přičemž již veškerá relevantní ustanovení zákona podrobně vyložil. Stěžovatelka v kasační stížnosti neuvádí žádné důvody, pro které by bylo nutné se od dřívějších závěrů odchýlit (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2019, č. j. 7 Ads 396/2018 - 27, ze dne 7. 2. 2019, č. j. 7 Ads 500/2018 - 24, ze dne 10. 4. 2019, č. j. 9 Ads 424/2018 - 37, ze dne 4. 4. 2019, č. j. 10 Ads 298/2018 -

40, ze dne 26. 6. 2019, č. j. 2 Ads 38/2019 - 37, dále rozsudky ze dne 27. 6. 2019, č. j. 2 Ads 39/2019 - 35, č. j. 10 Ads 2/2019 - 42 a č. j. 6 Ads 20/2018 - 32).

[15] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku, neboť zpravidla jen u přezkoumatelného soudního rozhodnutí lze vážit důvodnost jiných námitek. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že napadený rozsudek není nepřezkoumatelný. Z jeho odůvodnění je zřejmé, z jakého skutkového stavu městský soud vyšel, jak vyhodnotil pro věc rozhodné skutkové okolnosti a jak je následně právně posoudil. Rozsudek je řádně odůvodněn a je plně srozumitelný. Jednoznačně z něj také vyplývají důvody, které městský soud vedly k zamítnutí žaloby. Městský soud se vypořádal s veškerou žalobní argumentací, žádnou z námitek nepřehlédl, pouze některé argumenty shledal pro posouzení důvodnosti žaloby irelevantními, což ovšem vysvětlil. Nesouhlas stěžovatelky s odůvodněním a závěry napadeného rozsudku nezpůsobuje jeho nepřezkoumatelnost (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2013, č. j. 2 As 47/2013 - 30, ze dne 29. 4. 2010, č. j. 8 As 11/2010 - 163, a mnoho dalších).

[16] Námitka, podle níž možnost prodeje nemovitého majetku se má dle § 11 odst. 6 zákona o pomoci v hmotné nouzi posuzovat až po uplynutí 3 měsíců, za které byla vyplacena dávka, není v daném případě relevantní, neboť v době podání žádosti o přiznání dávky již nebylo dané ustanovení v této podobě účinné (bylo účinné do 31. 12. 2014). Namítaný nesprávný postup při oceňování majetku pak dle judikatury Nejvyššího správního soudu nemohl mít vliv na výsledek řízení (např. rozsudek ze dne 24. 5. 2018, č. j. 1 Ads 433/2017 - 29). S ohledem na obsah spisů a obsah kasační stížnosti Nejvyšší správní soud v nyní posuzované věci neshledal důvod se od uvedeného závěru odchýlit. V dřívějších rozsudcích se totiž Nejvyšší správní soud již vypořádal s námitkou stěžovatelky, že správní orgány nepostupovaly při ocenění nemovitostí v souladu se zákonem. V rozsudku ze dne 20. 9. 2018, č. j. 10 Ads 369/2017 - 34, např. soud uvedl, že postup správního orgánu I. stupně při oceňování předmětných nemovitostí „*nezpůsobil nezákonnost, která by mohla mít vliv na výsledek řízení. Podstatné je, že stěžovatelčiny nemovitosti nemají zanedbatelnou hodnotu. Správní orgány by stěžovatelce musely zvýšit částku živobytí dle § 26 zákona o pomoci v hmotné nouzi, jen pokud by tento majetek měl bezvýznamně nízkou hodnotu nebo by jej objektivně nemohla využít. Tak tomu ale v případě stěžovatelky nebylo a není*“. V již zmiňovaném rozsudku ze dne 24. 5. 2018, č. j. 1 Ads 433/2017 - 29, pak Nejvyšší správní soud konstatoval, že „*správní orgány pochybily, nepostupovaly-li dle dikce zákona a ocenění nemovitosti stěžovatelky provedly jiným, než zákonem předpokládaným způsobem. Tato vada však neměla vliv na zákonnost rozhodnutí. Účelem posouzení celkových sociálních a majetkových poměrů je zjištění, zda je nutné, aby byl osobě přiznán doplatek na bydlení i přesto, že její příjem je vyšší než částka živobytí. Jedná se tedy o posouzení prostředků, kterými osoba disponuje a zároveň její podíl na situaci, ve které se nachází. Správní orgán vyšel ze skutečnosti, že stěžovatelka vlastní nemovitost, kterou může využít ke zvýšení svého příjmu, a ačkoliv se cena zjištěná dle zákona o oceňování majetku a cena, se kterou pracoval správní orgán prvního stupně, liší, ani v případě, že by byla posuzována cena nižší, nebylo by možné uzavřít, že se jedná o majetek, jehož využití by nebylo úměrné možnému zisku*“. Ani v tomto případě nemá kasační soud důvod se od citovaných závěrů odchýlit.

[17] Nelze souhlasit s ani tvrzením stěžovatelky, že by jí doplatek na bydlení měl být přiznán, neboť splnila podmínky nároku na dávku dle § 33 odst. 2 zákona o pomoci

pokračování

v hmotné nouzi tím, že splnila podmínku vzniku nároku na příspěvek na živobytí a zároveň soud uznal za splněné i podmínky dle § 33 odst. 2 věty druhé zákona o pomoci v hmotné nouzi. Již na základě skutečnosti, že rozhodnutím správního orgánu I. stupně ze dne 10. 9. 2015, č. j. 42729/2015/AAE, byla žádost stěžovatelky o příspěvek na živobytí zamítnuta, přičemž žalobu stěžovatelky proti tomuto rozhodnutí a odvolacímu rozhodnutí žalovaného v této věci ze dne 27. 11. 2015 č. j. MPSV-UM/25480/15/9S-HMP, městský soud rozsudkem ze dne 20. 12. 2016, č. j. 1 Ad 4/2016 – 59, zamítl a kasační stížnost stěžovatelky proti tomuto rozsudku zamítl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 30. 3. 2017, č. j. 4 Ads 5/2017 – 86, lze uzavřít, že podmínku vzniku nároku na příspěvek na živobytí dle § 33 odst. 2 věty první zákona o pomoci v hmotné nouzi stěžovatelka nesplnila. Jak již uvedl i městský soud v napadeném rozhodnutí, skutečnost, že došlo k naplnění podmínek § 33 odst. 2 věty druhé zákona o pomoci v hmotné nouzi, dává správnímu orgánu možnost, nikoliv povinnost, dávku přiznat. Posouzení, zda tak učiní, či nikoliv, je otázkou správního uvážení, přičemž Nejvyšší správní soud souhlasí s tím, že správní orgány napadenými rozhodnutími nikterak nevybočily z jeho mezí a své závěry dostatečně odůvodnily.

[18] Pro podrobnější argumentaci lze odkázat na již citovaný rozsudek ze dne 24. 5. 2018, č. j. 1 Ads 433/2017 – 29, kde se Nejvyšší správní soud vypořádal s totožnou argumentací stěžovatelky: *„Správní orgány dle městského soudu neporušily ani ustanovení § 14 odst. 2 či § 26 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Ze správního spisu i vyjádření žalobkyně vyplývá, že žalobkynina chatka se zahradou naplňuje především rekreační funkci, obytnou funkci nemovitost neplní. Nejedná se o objekt, jehož prodání by nebylo po žalobkyni možno spravedlivě požadovat. Klidový režim pak může žalobkyně dle krajského soudu naplňovat procházkami do přírody, parků či jiných veřejnosti bezplatně přístupných entit. Nemovitost též není nezbytné prodávat, ale je možno ji pronajmout, přičemž se žalobkyně může s nájemci dělit o její užívání a naplňovat tak své rekreační potřeby i zachovávat doporučený klidový režim. Zahradu nemusí být propachtována, ale postačí její pronájem, takže by plodiny vzrostlé na zahradě i po pronajmutí náležely žalobkyni. V žalobkynině případě nelze uplatnit ustanovení § 26 odst. 1 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi, protože existuje vysoce pravděpodobná možnost zvýšení jejího příjmu z pronájmu či prodeje nemovitosti užívané zejména k účelům rekreace.“* Tyto závěry následně Nejvyšší správní soud převzal rovněž v rozsudcích ze dne 7. 2. 2019, č. j. 7 Ads 500/2018 – 24, a ze dne 27. 6. 2019, č. j. 2 Ads 39/2019 – 35.

[19] Nejvyšší správní soud již v minulosti posuzoval rovněž důvodnost námítky, podle níž žalovaný a soud vyhodnotili splnění podmínek pro přiznání doplatku na bydlení chybně, neboť výdaje stěžovatelky jsou vyšší než její příjmy a příjmy společně posuzované osoby (jejího syna). Již v rozsudku ze dne 27. 6. 2018, č. j. 6 Ads 20/2018 – 32, Nejvyšší správní soud stěžovatelce vysvětlil, že zákon o pomoci v hmotné nouzi rozlišuje mezi odůvodněnými náklady na bydlení (§ 34) a přiměřenými náklady na bydlení. Za přiměřené náklady na bydlení jsou dle § 9 odst. 2 zákona považovány odůvodněné náklady na bydlení, avšak pouze do výše 30 % příjmu osoby nebo společně posuzovaných osob, resp. 35 % v hlavním městě Praze. Pro účely zákona o pomoci v hmotné nouzi se přitom zohledňuje příjem, který je snížen o odůvodněné náklady na bydlení, avšak pouze do výše přiměřených nákladů na bydlení. Jinými slovy, jsou-li odůvodněné náklady na bydlení vyšší než přiměřené náklady na bydlení, k rozdílu se při stanovení příjmu nepřihlíží. Příjem vypočtený podle § 9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi tak nepředstavuje

reálný příjem osoby, jak mylně dovozuje stěžovatelka, ale výsledek matematické operace zohledňující právní úpravu v § 9 odst. 1 a 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Pro posuzování nároku na dávky dle zákona o pomoci v hmotné nouzi proto nelze vyjít z představy, že nárok na dávky má ten, jehož výdaje na bydlení jsou vyšší než jeho příjmy, ale je nutné postupovat dle příslušných ustanovení, která výpočet „příjmů“ a „výdajů“ specifickým způsobem upravují. Správní orgány i městský soud tedy postupovaly správně, když se předně zabývaly srovnáním příjmu stěžovatelky a jejího syna (po úpravách dle § 9 zákona o pomoci v hmotné nouzi) s částkou na živobytí společně posuzovaných osob (podrobněji viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2019, č. j. 7 Ads 396/2018 - 27, či ze dne 7. 2. 2019, č. j. 7 Ads 500/2018 - 24, které se rovněž týkaly stěžovatelky).

[20] Dle stěžovatelky měl městský soud přihlédnout k jednomu ze základních principů práva sociálního zabezpečení, které označuje za právo na „*důstojné a poklidné prožití stáří*“. V této souvislosti je však nutno zdůraznit, že právo na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří (čl. 30 odst. 1 Listiny základních práv a svobod) i právo na pomoc v hmotné nouzi (čl. 30 odst. 2 Listiny) patří mezi ústavní práva, jichž se lze v souladu s čl. 41 odst. 1 Listiny domáhat „*pouze v mezích zákonů, které tato práva provádějí*“, za podmínky dodržení čl. 4 odst. 4 Listiny, jenž garantuje minimální standard daného práva (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 23. 4. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 2/08, publikovaný pod č. 166/2008 Sb., zejm. body [52] – [54], či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 1. 2016, č. j. 6 Ads 175/2015 – 23). Jedním z těchto zákonů je v daném případě zákon o pomoci v hmotné nouzi. Je tedy zřejmé, že konkrétní nárok na přiměřené hmotné zabezpečení či pomoc v hmotné nouzi nelze dovozovat přímo z citovaných ustanovení Listiny bez zohlednění podmínek, která pro realizaci těchto práv stanoví zákon.

[21] Zcela správně pak městský soud posoudil jako irelevantní argumentaci stěžovatelky, podle níž splnila podmínky § 2 odst. 2 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Předmětem sporu je to, zda správní orgány postupovaly správně při posouzení nároku stěžovatelky na doplatek na bydlení. Podmínky přiznání doplatku na bydlení jsou upraveny v § 33 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Mezi tyto podmínky patří přiznání příspěvku na živobytí podle § 21 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Dle § 21 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi „*[n]árok na příspěvek na živobytí má osoba v hmotné nouzi podle § 2 odst. 2 písm. a), jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí posuzovaných osob*“. Pro účely posouzení nároku na příspěvek na živobytí, potažmo na doplatek na bydlení, je tak relevantní pouze to, zda žadatel je osobou v hmotné nouzi ve smyslu § 2 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Ostatní kritéria obsažená v § 2 odst. 2 písm. b), potažmo v § 2 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi nemají na přiznání či nepřiznání předmětných příspěvků žádný vliv. Nejvyšší správní soud nevykládá, že stěžovatelka může být osobou v hmotné nouzi ve smyslu § 2 odst. 2 písm. b) nebo § 2 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi, avšak tato skutečnost sama o sobě nezakládá nárok na přiznání příspěvku na živobytí, potažmo doplatku na bydlení. S tímto závěrem byla ostatně stěžovatelka seznámena již ve výše zmiňovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2018, č. j. 1 Ads 433/2017 - 29. Již bylo též zmíněno, že otázka zákonnosti rozhodnutí o nepřiznání příspěvku na živobytí na stejné období jako v této věci již byla rovněž předmětem řízení před správními soudy a že kasační stížnost stěžovatelky proti

pokračování

zamítavému rozsudku městského soudu byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne ze dne 30. 3. 2017, č. j. 4 Ads 5/2017 – 86.

[22] Nelze přisvědčit ani argumentaci stěžovatelky, podle níž v napadeném rozsudku není uvedena konkrétní částka živobytí platná pouze pro její případ. Tento údaj je uveden na str. 4 v první větě druhého odstavce rozsudku, kde městský soud rovněž uvádí, že vychází z částky stanovené v řízení o příspěvku na živobytí.

[23] Nedůvodná je rovněž námitka stěžovatelky, podle níž v napadeném rozsudku není odůvodněno, proč soud nepovažoval stěžovatelku za osobu v hmotné nouzi podle § 3 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Soud na str. 5 rozsudku zcela správně zdůvodnil, proč je výklad předmětného ustanovení podáváný stěžovatelkou chybný, a vysvětlil, že samotné naplnění podmínek § 3 odst. 1 písm. a) bodů 1 a 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi stěžovatelkou neznamená, že je osobou v hmotné nouzi.

[24] Ani další skutečnosti akcentované stěžovatelkou (její zdravotní stav, věk atp.) nemohou nic změnit na posouzení splnění zákonných podmínek pro přiznání předmětné dávky. Zákon tyto podmínky jednoznačně stanoví a správní orgány a následně městský soud jejich naplnění hodnotily správně. Nejvyšší správní soud z lidského hlediska chápe, že stěžovatelka může svou vlastní situaci vnímat jako nelehkou, nicméně neshledal v postupu správních orgánů ani městského soudu pochybení, jež by způsobila nezákonnost přezkoumávaných rozhodnutí a měla vést k jejich zrušení. Závěry městského soudu, jež jsou nyní skutečným předmětem přezkumu kasačním soudem, odpovídají právní úpravě, resp. judikatuře Nejvyššího správního soudu (viz např. již zmiňované rozsudky ze dne 27. 6. 2018, č. j. 6 Ads 20/2018 - 32, ze dne 24. 5. 2018, č. j. 1 Ads 433/2017 - 31, ze dne 20. 9. 2018, č. j. 10 Ads 369/2017 - 34, či ze dne 24. 1. 2019, č. j. 7 Ads 396/2018 - 27).

[25] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, náleželo by mu tedy vůči stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení důvodně vynaložil. Žalovanému však v rámci řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly, proto mu soud náhradu jeho nákladů nepřiznal.

[26] Městský soud ustanovil usnesením ze dne 29. 2. 2016, č. j. 1 Ad 4/2016 – 32, stěžovatelce zástupcem pro řízení o žalobě Mgr. Dagmar Rezkovou Dřimalovou, advokátku. Dle § 35 odst. 10 *in fine* s. ř. s. zastupuje ustanovený zástupce, je-li jím advokát, účastníka i v řízení o kasační stížnosti. Odměnu za zastupování a hotové výdaje zástupce platí v takovém případě stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Ustanovené zástupkyni náleží odměna za jeden úkon právní služby (doplnění kasační stížnosti) v částce 1000 Kč (§ 7, § 9 odst. 2 a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů) a dále paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupkyně stěžovatelky rovněž doložila, že je plátcem daně z přidané hodnoty, její odměna a náhrada hotových výdajů se tak zvyšují o tuto daň (§ 57 odst. 2 s. ř. s.) a celkem činí 1573 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 23. července 2019

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu